

Een tweede symbool van heerlijk recht waren de twee paar broedende en drijvende zwanen met hun jongen, die het eerst voorkomen in de verlijfbrief voor Françoise van Oldenbarnevelt van 1633. De zwaandrift werd toen als een afzonderlijk onsterfelijk erfleen aan de heerlijkheid toegevoegd, zodat er nog in de verlijfbrief van 1708 sprake is van twee lenen: 1ste de hofstad met toebehoren en 2de de zwanen¹⁾.

De hierboven reeds genoemde verlijfbrief van 1512 was bestemd voor Mr Jan Jacobsz van Utrecht, een der vele nieuwe figuren, die onder de Bourgondiërs en de Oostenrijkers als juristen naar voren kwamen, oud-adellijk leengoed opkochten en met hun geld de verarmende adel uit hun oppermachtige positie ten plattelande verdrongen. In 1518 werd Mr Jan Jacobsz baljuw en dijkgraaf van Delfland. In zijn geslacht bleef De Tempel tot 1592. Zijn oudste zoon Mr Jacob Jansz. werd zijn opvolger. Kort vóór diens dood verviel het achterleen van Zuidwijk, dat inmiddels tengevolge van het huwelijk van Maria van Wassenaar met Jacques de Ligne aan het huis de Ligne was gekomen, aan de grafelijkheid, omdat de Lignes de Spaanse zijde hielden. In de plaats van de leenheer traden nu de Stadhouder en de Leenmannen van Holland op, hoewel in de verlijfbrief van 29 October 1576 de fictie van koning Philips' gezag nog wordt volgehouden²⁾.

Dit verlij van 1576 deed het leen overgaan van Mr Jacob Jansz. op diens jongste broer Pouwels van Utrecht. Volgens het leenregister van Wassenaar was echter al in 1575 de tweede zoon van Mr Jan Jacobsz, n.l. Jan Roo van Utrecht met De Tempel beleend, terwijl hij in 1592 nog over het leengoed beschikken kon. Volgens een memorie, teruggevonden in het archief van de heerlijkheid, zou de transactie van 1576 waarschijnlijk ongedaan zijn gemaakt³⁾

Daar Jan Roo van Utrecht en zijn vrouw Anthonia Roelants geen kinderen na zouden laten, besloten zij De Tempel en enige andere goederen reeds bij hun leven over

1) Arch. Tempel nr. 1, fol. 15.

2) Arch. Tempel nr. 1, fol. 13.

3) Arch. Tempel nr. 7, pg. 3.